

Lívið á einum World United College

Anna Elisabeth Iversen gengur í lötuni á United World College í Noregi. Nú Landsskúlafrýsitingin hefur lýst eftir næmingi at byrja á skólanum komandi skúlaár, hefur Anna Iversen skrifað grein um gerandisdaginn á skólanum

Tá eg nú hyggi aftur á, hvat eg skrifaði í dagbók míni, tá eg fyrst kom higar til Flekke í vesturstrondinni í Noregi á seinasta heyst, má eg viðganga, at fyrsta fatan mín av, hvussu tað fór at vera at búgva og liva á henda hátt, var heilt fitt óðrvís, enn hvat eg fann út av, jú longur tíðin út rann, og nærri eg nærkaðist gerandisdegnum.

Fyrsta tíðin her var ógloymandi, og eitt upplívisi fyrri seg. Góð tíð var at stuttileika sær, og so skuldi jú alt hetta nýggja og spennandi roynast. Eitt sindur lögdi var at byrja við, at skúla læra øll hesi lögnu nevni. Men vit høvdu øll havt sitt navnapjaldur, har navn og land stóð á, so eftir 14 døgum dugdi eg mest-sum øll.

Ymisk tiltøk vóru fyri teiknaði við tí fyrri eyga at læra hvønn annan at kenna skjótast tilbar, so at ein hevði vinir at tosa við og vera saman við í hesi tíð, tá øll sýndust meira ella minni ørkymlaði. Vit fóru túrar í vøkru náttúruni kring okkum, bæði til gongu og við kanoum, kajakkum og bátum. Vit fóru til grannabygdina fyrri at síggja, hvussu har sá út o.s.fr. Men sum sagt, so gekk skjótt at fáa vinir og km, tá vinarbónd. Vinarbónd, sum í dag eru týðningarmikil partur av lívi mínum.

Men sjálvandi bar ikki til at halda áfram at liva sum í paradisi. Vit nýddust so

líðandi at byrja at nærkast gerandisdegnum, og var hetta eitt sindur av einum skelji hjá mongum okkara. Tað, sum órógvandi meg mest at byrja við, var at fakliga stóðið næminganna millum, var so høgt, og tók tað sanniliga eisini tíð hjá mær at venja meg við. Men istaðin fyrri at síggja neiligt uppá stóðuna, royndi eg at víska meg sjálva um, hvussu stór avbjóðing hetta var fyrri meg, og hvussu nógv eg kundi fáa burtúrur og læra av hesum, um bert viljin var til staðar. Hetta varð eg eisini sannførd um! Eg má viðganga, at eg havi havt nógv góð upplívisi her, og at eg eri ótrúliga glað og takksom fyrri at hava fingið møguleikan at vera her í tvey ár.

EIN VANLIGUR DAGUR...

"Zzzzzz, Zzzzzz. Kom nú upp, klokkan er næstan hálvgun áttá!" (Men á enskum sjálvandi). Já, hóast vit eru fimm á hvørjum kamari, ber tað til at forsova seg; men tíðanbetur er tað ikki alt ov ofta. Um ein ikki er nóg tíðliga á fótum á morgni, kann tað lættliga henda, at ein ikki fær brúsubað – ella morgunmat – annað tað. Soleiðis er tað nú, tá fimm eru um hvørja brúsunu. Men slíkt venist ein við, og er tað ikki ein trupulleiki. Eg búgvi saman við Tazreena (Bangladesh), Sophie (Ongland), Johnnu (Sve-riki) og Saru (Italia). Und-

irvísingin byrjar klokkan 7.50, og heldur vanliga áfram til klokkan 12.30, tá vit hava døgurðatíma. Vit hava tað "cookie break" frá klokkan 10.00 til 10.20. Skúladagurin er ikki so langur, men tað fakliga er soleiðis skipað, at næmingarnir gera nógv meiri sjálvstøðugt arbeiði. Seinnapartarnar og kveldini fara mest við lektur og aktivitetum. Eins og lektur fara við rættuliga nógvri tíð, er tað sama galdandi fyrri aktivitetir, sum eisini eru partur av próvnum. Her eru nokur dømi av sonevndu aktivitetum, sum eru býttir í 4 bólkur:

- Kropsligt: Kaving, fjallaklintring, kurvabólt, flogbólt, sigling, ymisk sløg av dansi, fótibólt, badminton og karate.
- Kreatív: Drama, keramik, Tai chi, kór, samanspel, Maori mentan, kinesiskt, italienskt, norskt, yoga og seyming.
- Socialt: Fyrstahjálpi, eldravítjan, skótar og aktivitetir saman við evnaveikum.
- Umhvørvið: Halda økið kring skúlan, og ymisk projekt við t.d. at taka royndir av pH virði í vatnum og kálka tey.

Flestu aktivitetir eru fyriskipaðir av lærarum, men eru tað eisini næmingar, sum hava onkrar undirhond. Áttáttin er, at í næsta ár uppafur fleiri næmingar

skulu vera aktivitetisleiðarar, og fáa tí fleiri serliga venjing, so at tey í næsta ár kunnu vera leiðarar.

Eisini eru onnur ting á skólanum, sum næmingarnir sjálvir hava ábyrgdina av: Skúlablaðið, vísa vitjandi runt á skólanum, skúlakioskin, viðlíkahald av bókasavni, bátum o.s.fr. Sjálv havi eg: Karate, kaving, ukrainskan dans, norstk, yoga, drama og terapi við eldri fólki. Kaving, sum nær dárar sera væl, fái eg serliga venjing í, so at eg í næsta ár sjálf kann vera leiðari. Skúlin hevur nú eisini fingið góða kavaraútgerð, og eru vit tí eisini byrjaði at fáast meiri við uttandura kaving.

Millum klokkan 18.00 og 19.00 er døgurði í kantinu, har allar máltíðir eru. Um kvöldarnar er svimjihylurin, fimleikarhøllin, "fitness rúmið" (alt við ókeypis atgongd) og skúlakioskin opin, og eru allir hesir hentleikar í Reyða Kross møðlepinum við síðuna av skólanum. Tað, sum fróðdi meg mest, tá eg kom higar, var at síggja avbera fína svimjihylin við "rutsjubana", boblubaði og øllum, ið har til hoyrir.

Tey flestu hava ikki tað stóra av fastløgðum aktivitetum í vikuskiftunum, so ein kann sum oftast leggja sær vikuskiftini til rættis, sum ein hevur hug til. Fleiri av næmingunum hava vertsfamiljur, sum tey av og á vitja í vikuskiftunum. Eisini kann ein t.d. fara teltur, út at fiska ella hyggja at einum filmi á stórskýggjanum í felagshøllini. Harafurtur eru annan hvønn sunnudag ítróttartiltøk í grannabygdini, saman við ungdomum haðani. Havast skal tó í huga, at lekturarnar eru nógvur, so ein kann ikki bert stuttileika sær í vikuskiftunum.

HVUSSU BÚGVA VIT?

Teir 104 næmingarnir, sum eru í 67 londum, eru javnt býttir í fyra hús. Í flestu komurum eru 5 næmingar, sum allir eru blandaðir eftir hvaðani tey koma. Í komurum hevur ein hvørt slítt skrivarabórð, song og skáp. Eitt baðirúm við brúsu er til hvørt kamarið. Í hvørjum húsi eru millum 25-30 næmingar, og til hvørt hús er ein felagsstova við einum lítum køki. Hesi fyra húsin liggja samlaði sum ein lítill bygd, við einum lítum húsi í miðjunni, sum hevur vaski- og turkhentleikar. Gott útsýni er úr kamari okkara, vit síggja út

yvir allan fjórðin og vakra náttúruøkið kring skúlan. Eitt, sum hjá mongum er nokkso ringt at venja seg við, er at skúlin liggur ikki í einum býi, og at ein er bundin at bíl- ella buss-sambandi. Tað ber til at ganga til nærmastu bygðina, og tekur hetta umleið ein hálvan tíma, men hetta er ein sera lítill bygd. Tað tekur 10-15 min. at koyra til Dale, sum hevur 3000 íbúgar, og eru lærarar vanliga fúsir at koyra "minibussarnar", um næmingum nýtist at sleppa hagar.

Tveir bygningar eru við flokshølum, ein við skrivstovum og ein við kantinu, bókasavni, teldurúmi og felagshøll.

TÁÐ FAKLIGA

Prógvíð eitur IB (International Baccalaureate), og er víðurkent kring allan heim. Tað er sjálvandi avmarkað hvussu stórt útbúið av fakum á skólanum er, tí at næmingatalið ikki er so stórt. Fakini eru býtt í 6 bólkur:

- 1: Enskt A1* og A2*, spansk A1, fransk A1, týskt A1, danskt A1, norskt A1, svenskt A1 og Self-taught*.
- 2: Enskt B*, spansk Ab In*, Týskt B og norskt B.
- 3: Søga, búskapur, geografi og filosofi.
- 4: Alisfrøði, evnafrøði, livfrøði og environmental systems.
- 5: Støddfrøði (3 ymisk stóði at velja ímillum)
- 6: Tónleik og list

*A1: Vil siga at tað er móðurmál. Bert skaldskapur.

*A2: Fyri næmingar, sum ikki hava enskt sum móðurmál. Bert skaldskapur.

*B: Ikki móðurmál. Skaldskapur og mállæra. (Enskt B er fyrri næmingar, sum frammanundan ikki hava havt so nógv enskt. Fyri at hava týskt B, má ein hava havt týskt áður.

Norskt B er kravt fyrri allar næmingar, sum ikki eru norðurlendskir).

*Ab In: Byrjanarmál. (Ein skal ikki hava havt tað fyrri).

*Self-taught: Fyri næmingar, sum ikki hava havt slítt móðurmál undirvíst. Hesir næmingar lesa somu bókur, men hvørt á sínum egna máli, og hava so undirvísing í hesum bókum. Eisini skal ein arbeiða og lesa bókur upprunliga skrivaðar á sínum egna máli, og er sama galdandi fyrri próvtekunna. Munnligt verður tikið upp á band, og siðani sent saman við øllum skriviligum, til landið, har næmingurin er frá at rættast. (Eg fari á henda hátt at taka føroyskt næsta ár.)

Ein skal hava eitt fak úr hvørjum av bólkunum, undantikið úr bólknumm- ar seks, har ein istaðin kann velja eitt annað fak úr ein-

um av hinum bólkunum.

Øll fakini taka tvey ár undantikið *Self-taught*, sum tekur eitt ár. Eisini eru summi av fakunum á hástigi, og summi á lågstigi.

Haraftrat hava øll frá áðru hálfu av fyrra árinum til og við fyrru hálfu av seinna árinum, eitt fak sum eitur ToK (Theory of Knowledge). Eitt fak sum tekur upp ymisk filosofisk, moralsk og etisk evni. Vit hava ikki lektur í hesum faki, men er tað hóast alt ein partur av próvnum eins og aktivitetir.

Øll undirvísing er á enskum eins og øll vanlig tala, og var tað eitt sindur ringt at venja seg við í byrjanini. Men "ovelse gør mester", og kemur tað nú heilt av sær sjálvum at tosa og gera lektur á enskum.

MENTANIR MÓTAST

Ein stórir, og ikki minst góður, partur av upplívisinum her, er at vera saman við so nógvum ymiskum fólki. At búgva og vera saman við fólki við so ymiskum bakgrundum og fortreytum, við so ymiskum fatanum og dreymum, er avgjort mest spennandi og avbjóðandi parturin av upplívisinum her. Alt, sum eg í skólanum havi lært um átrúnaðir, mentanir og tilíkt, er nú komið so nógv nærri enn tað nakrantíð hevur verið. Tíðindi og onnur evni, sum eg fyrr bert havi sæð á sjónvarps-skyggjanum, kennast meiri viðkomandi enn áður. Tí domis tá ein fáa næmingum úr teimum ymsu portunum av fyrrverandi Jugoslavia fær sagt frá, hvussu tey upplivdu kríggið, og hvussu tað er at liva í vandastøðu og ikki vita síni livandi ráð. Og stuttligt er at síggja hvussu góðir vinir tey eru, hóast tey heima høvdu verið í stríðandi portum. Og eisini at búgva í sama kamari við muslimi, sum fer upp næstan hvønn morgun klokkan seks fyrri at biðja. Eisini havi eg hildið bæði kinesiskt, afghani-ansk og islamskt nýggjar, og lært at siga góðan morgun á nógvum ymiskum málum. Bert nokur fá dømi úr einum gerandisdegi, sum áður er kom higar, sýndist fjarur; ein gerandisdagur, sum hevur ført við sær, at heimurin ikki longur kennist so fjarur, m.a. av tí at eg nú nógv betur skilji aðrar mentanir.

Samanumtikið kann eg siga, at eg havi havt ótrúliga nógv góð upplívisi her síðani í September – bæði á gaman og álvara, og ongantíð havi eg lært so nógv uppá so stutta tíð, bæði um meg sjálva og um onnur, og havi eg fingið óðrvís og uttani iva betur lívsvirði.

Nógv gott kann eg siga um at vera her, men havast skal tó í huga, at tað er ikki bert ein dansur á rósum, tí tað er eisini hart at tí at so nógv er at gera, og ein tí ikki hevur serliga nógv tíð til sín sjálvs. Men eitt er heilt víst; tíðin her fer altíð at vera í míni minni!

